394
113

سؤال وجوابلی

بدء المعارف

خادم العلم ملا عالمجان البارودی اثری.

معارف اسلامیه‌دن

جزء ثانی.

یکرمنچی مرتبه باصلووی.

شرکت: ملت کتبخانه‌سی — ملت مطبعه‌سی قزانده
КАЗАНЬ
Электро-Типография «Миллят»
1917 г.

بسم الله الرحمن الرحيم

سؤال	جواب
كلمهٔ توحيد نرسه؟	لا اله الا الله محمد رسول الله.
(لا اله الاالله) نك معناسی نیچوك؟	حقلق اوزره قللق ايدلمش نرسه يوقدر مگر الله تعالى.
(محمد رسول الله) نك معناسی نیچوك؟	محمد عليه الصلوة والسلام الله تعالى رسولى هم ايلچيسيدر.
الله تعالى محمد عليه السلامنى نى ايچون يباردی؟	بنده‌لرينه شريعت حكملرينى بيان ايتمك ايچون يباردی.
هركم بو كلمهٔ طيبه‌نى ئه‌يتسه نیچوك بولور؟	معناسينى بلوب كوكلى ايله راستلاب ئه‌يتسه مؤمن بولور.
مؤمن‌نك دنياده حقى نیچوك؟	مالينه، جانينه ويوز صووينه تيمو رنسز رنجتمك يارامس.

سؤال	جواب
...آخرنده حکمی نی ...ولور؟	شول ایمان اوزره اولسه منگو تموغلی بولودن قوتولور ومنگو اوجماحلی بولور.
...اقل بالغ کشیگه بو ...لمه‌نی ئه‌یتمک نیچوك؟	فرض بولور؟
...نبی وقتده ایتکان بولسه ...یچوك؟	مسلمان بولغان بولور وصوکندن ئه‌یتمکی ثواب ایچون بولور.
...کلمهٔ شهادت نرسه؟	اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمدا عبده ورسله.
(اشهد ان لا اله الا الله) ...معناسی نیچوك؟	گواهلق ویره‌من حقلق اوزره قللق قیلنمش نرسه یوق مه‌گر الله تعالی. باشقه‌هیچ نرسه‌گه عبادت قیلمق درست بولماس.
...شهد ان محمدا ...ده ورسوله) نك ...سی نیچوك؟	دخی گواهلق ویره‌من درستلکده محمد علیه الصلوة والسلام الله تعالی‌نك بنده‌سیدر. بنده‌لرینه شریعت حکملرینی بیان ایتمك اوچون یبارگان رسولیدر.
محمد علیه السلام‌نك آتاکم؟	عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم‌در.
آناکم؟	وهب قزی آمنه‌در.
محمد علیه السلام قایده‌ی؟	مکه‌ده توغدی.

سؤال	جواب
نیچه یاشنده پیغمبرلك كلدی . . . . . ؟	قرق یاشینه یتكاچ الله تعالی دن جبرائیل علیه السلام آرقلی پیغمبرلك كلدی.
پیغمبر بولغاچ مكه ده نی اشله دی . . . . ؟	اون اوچ یل بیك تروشوب خلقنی ایمان كلتورورگه اوندادی.
آندن صوك قایده باردی . . . . . ؟	الله تعالی نك بیوروغی ایله مكه دین مدینه گه هجرت قیلدی، یعنی كوچدی.
نیچه یاشنده وفات بولدی؟	مدینه گه بارغاچ اونونچی یلده آلتمش اوچ یاشنده وفات بولدی.
پیغمبر بولغاچ دنیاده نیچه یل توردی؟	یگرمی اوچ یل توردی.
یگرمی اوچ یل اچنده الله تعالی آنگا نرسه ایندردی؟	حضرت جبرائیل علیه السلام آرقلی قرآن ایندردی.
قرآننی نی اشله دی؟	صحابه لرینه اویراتدی، صحابه لر باشقه لرغه اویراتدیلر.
معراج نه ره وشلی بولغان؟	مكه ده وقتده بر كیچه جبرائیل ع‌السلام ایله قدس شهرنده بولغان مسجد اقصاغه باروب كوككه چقوب الله ت[illegible] تله‌گان اورنلارنی كوروب ینه مكه گه قا[illegible] اوشبوكا (معراج) دیلر.

سؤال	جواب
محمد علیه السلام قای وقت وفات اولدی؟	حق اسلام دینینی کامل بیان ایتکاچ وفات بولدی صلی الله علیه وسلم.
آندن صوڭ پیغمبر کله‌چکمی . . . . ؟	کله‌چك توگل.
آیروب ایمان کیترو نیچوك . . . . ؟	آمنت بالله وملائکته وکتبه ورسله والیوم الآخر والقدر خیره وشره من الله تعالی والبعث بعد الموت.
(آمنت بالله) نڭ معناسی نیچوك . . . . ؟	ایمان کیتوردم وایناندم الله تعالی‌گه.
وملائکته . . . ؟	دخی ایناندم الله تعالی‌نڭ بارچه فرشته‌لرینه.
وکتبه . . . . ؟	دخی ایناندم الله تعالی‌نڭ بارچه کتابلرینه.
ورسله . . . . ؟	دخی ایناندم الله تعالی‌نڭ بارچه پیغمبرلرینه.
والیوم الآخر . ؟	دخی ایناندم بو دنیا بتوب آخرت کونی بولاچاغینه.
والقدر خیره وشره من الله تعالی . . ؟	دخی ایناندم هر ایذگو اش ویمان اش الله تعالی‌نڭ تقدیری ایله بولوینه.
والبعث بعد الموت	دخی ایناندم اولگاندین صوڭ قوبارلماقغه.

جواب	سؤال

فصل

جواب	سؤال
الله تعالی باردر، بار بولماقی اوز اوزیله‌در. اوزندن باشقه‌غه محتاج توگلدر وهم بردر هیچ مثلی واوخشاشی وتیگداشی یوقدر، جمیع کیمچیلك صفتلردن پاکدر. بزنك کبی صورتلی وگه‌وده‌لی توگلدر، اوزندن وهم آل، آرت، اوك، صول، یوقاری وتوبان جهتلردن پاکدر بارچه صفتلری ایله قدیم وابدیدر.	الله تعالی‌گه ایمان کیلترو رەوشی نیچوك؟
اولی هم آخری یوق دیگان سوز.	قدیم وابدی نی معناده؟
سکزدر.	الله تعالی‌نك صفات ثبوتیه‌سی نیچه . . ؟
حی یعنی الله تعالی تركدر.	اوّلگیسی نی . . . ؟
بزنك کبی جان ایله توگل اوزینه مناسب صفت ایله‌در.	ترك بولماقی نیچوك؟
یوقلاودن پاکدر.	یوقلیمی . . . ، . ؟
عالم یعنی بلگوچیدر.	ایکنجی صفتی نی؟
هر نرسه‌نی کرك الوغ کرك کچوك بولسون بلور، بولغانلرینی، بولاچاقلرینی هر قایوسنی بلور، یرده وکوکده الله تعالی‌گه هیچ نرسه بلونمای قالماس.	نی نرسه‌لرنی بلور؟

سؤال	جواب
بلمکی نی ره‌وشلی؟	برنك کبی عقل و ذهن ایله توگل، اوگرانوب توگل بلکه ذاتینه مناسب صفت ایله بله‌در.
بلمگان وقتی اولورمی؟	اصلا یوقدر.
اوچونچی صفتی نی؟	قادر یعنی کوچی یتکوچیدر.
نرسه‌لرگه کوچی یتار؟	بولغان نرسه آنك قدرتی ایله‌در. هر نرسه‌گه کوچی یتار هیچ کمنك یاردمینه محتاج بولماس.
قدرتی نی ره‌وشلی؟	بزنك کبی گه‌وده قدرتی توگلدر بلکه ذاتینه مناسب صفت ایله‌در.
دورتنچی صفتی نی؟	سمیع یعنی ایشتکوچیدر.
نیندی آوازالرنی ایشتور؟	هر آوازنی کرك قانی کرك یومشاق بولسون ایشتور.
ایشتمکی نیچوك؟	بزنك کبی قولاق ایله توگلدر ذاتینه مناسب صفت ایله‌در.
بیشنچی صفتی نرسه؟	بصیر یعنی کورگوچیدر.
نرسه‌لرنی کورور؟	هر نرسه‌نی یاقتیده بولسون کرك قارانغیده بولسون، الوغ بولسون، کرك واق بولسون کورر.
کورمکی نیچوك؟	بزنك کبی کوز ایله توگلدر ذاتینه مناسب صفت ایله‌در.

سؤال	جواب
آلتنچی صفتی نی؟	مرید یعنی تله‌گوچیدر.
تله‌مکی نیچوك؟	هر نرسه‌نی اختیاری اوز تله‌وی ایله بار قیلور هم اوز تله‌وی ایله یوق قیلور آنی اصلا کوچله‌وچی بولماس.
یدنچی صفتی نی؟	متکلم یعنی سویله‌گوچیدر.
سوزی کوبمی؟	چیگی وصانی واوّلی یوقدر.
سویله‌وی نی رەوشلی؟	بزنك كبی تل ایله توگلدر ذاتینه مناسب صفت ایله‌در.
بز بلگان سوزلری بارمی؟	پیغمبرمز محمد صلی الله علیه وسلمگه ایندرلگان قرآن الله تعالی‌نك سوزیدر هم باشقه پیغمبرلرینه ایندرلگان کتابلرده آنك سوزیدر.
سکزنچی صفتی نی؟	مکوّن یعنی هر نرسه‌نی بار قیلغوچیدر.
بار قیلماقی نیچوك؟	هر نرسه آنك قدرتی وتله‌وی ایله وهم آنك بار قیلماقی ایله بار بولمشلردر.
الله تعالی‌نك صفتلرینه قسقه‌چه ایمان کیترو نیچوك؟	**الله تعالی** هرکورکام صفت ایله صفتلانغوچیدر وهر یمان وقبیح صفتلاردن پاك ویراقدر. قرآنده وحدیثده نه‌قدر الله تعالی‌نك صفتلاری واسملری کلدیسه هر قایوسی حق وثابتدر.

سؤال	جواب

فصل

سؤال	جواب
فرشته‌لرگه ایمان ره‌وشی نیچوك؟	فرشته‌لر بارچه‌سی الله تعالی‌نكڭ حرمتلو بنده‌لریدر الله‌تعالی‌نی قوشسه شونی اشله‌رلر الله‌تعالی‌گه هر وقتده بوی صونمقده‌لردر هیچ گناه قیلماسلر. آنلرده ایرلك وخاتونلق بولماز، آلارده آشامق وایچمك بولماز و آنلرنكڭ ایچلرنده الله‌غه یقینلری و پیغمبرلری باردر جبرائیل، میكائیل اسرافیل، عزرائیل علیهم السلام كبیلر.

فصل

سؤال	جواب
الله تعالی‌نكڭ كتابلرینه ایمان ره‌وشی نیچوك؟	الله تعالی‌نكڭ دین حكملرین ونصیحتلرین بیان ایدر ایچون پیغمبرلرینه ایندرگان كتابلری همه‌سی حق وثابتدر.
پیغمبرلرگه ایندرلگان كتابلری نیچه؟	بزگه بلونگانی یوزده دورت.

سؤال	جواب
قايسى پيغمبرلرينه ايندرلگان؟	تورات اسملى كتابى پيغمبرى موسى عليه السلامغه، انجيل اسملى كتابى پيغمبرى عيسى عليه السلامغه، زبور اسملى كتابى پيغمبرى داود عليه السلامغه، قرآن اسملى كتابى پيغمبرى وبزنك پيغمبرمز محمد عليه السلامغه ايندرلدى. وهم اون كاغد حضرت آدمگه، ايللى كاغد حضرت شيثكه، اوتوز كاغد حضرت ادريس‌كه، اون كاغد حضرت ابراهيم عليه السلامغه ايندرلدى.
قاى وقتقه قدر قرآن ايله عمل تيشلى؟	قيامتكه‌چه قرآن ايله عمل قيلمق تيش ولازمدر.

فصل

رسوللرگه ايمان روشى نيچوك؟	پيغمبرلر هر قايوسى الله تعالى نڭ گناهسز وبوى صونغوچى بنده‌لريدر. الله تعالى نڭ امرندن اصلا چقماسلر، الله تعالى نڭ بنده‌لرينه الله تعالى بيلگوله‌گان شريعت حكملرينى هيچ خطاسز ايرشدرگوچيلردر هر كمنى حق دينگه اونداگوچيلردر.
پيغمبرلرده آشامق، ايچمك بولورمى؟	بولور.

سؤال	جواب
آنلرده اویلنمك بولورمی؟	بولور.
آنلرده یالغان بولورمی؟	بولماس.
آنلرنڭ اوّلی کم؟	بارچه آدملرنڭ آتاسی آدم علیه السلامدر.
آخری کم؟	بارچه پیغمبرلرنڭ آرتوغراقی همه مخلوقاتنڭ خیرلوسی اولان بزنڭ پیغمبرمز محمد مصطفی صلی الله علیه وسلمدر.
آندین صوڭ پیغمبر کیله‌چکمی؟	کلماس قیامتکه‌چه آنڭ دینی باقیدر.
پیغمبرلرنڭ حسابلری معلوممی؟	نوگلدر، فقط الله تعالی اوزیگنه بله‌در.
قرآنده مذکور بولغانلری قایولر؟	آدم، ادریس، نوح، هود، صالح، ابراهیم، لوط، اسماعیل، اسحق، یعقوب، یوسف، ایوب، شعیب، موسی، هارون، ذوالکفل، داود، سلیمان، الیاس، یونس، زکریا، یحیی، عیسی، محمد علیهم السلامدر.
پیغمبرلکنده اختلافلیلری بارمی؟	باردر حضرت عزیر وحضرت لقمان وحضرت ذوالقرنین. ولکن کوبرەك عالملر حضرت عزیرنی پیغمبر وحضرت لقمان وذوالقرنینی اولیادن دیلر.

فصل

آخرت کونینه ایمان رەوشی نیچوك؟	هر کشینك عمری بتوب اولاچکدر.

قبرگه دفن ایدلدکدن صوڭره مُنکَر و نَکیر اسملی ایکی فرشته کیلوب (ربڭ کم، دینڭ قایو دین، پیغمبرڭ کم؟) دیو سؤال ایدەچکلردر، یمان بنده بولسه قبرده آڭا عذاب اولاچق، یخشی مؤمن بنده بولسه آڭا نعمت وحرمت اولاچقدر. قیامت وقتی بولغانده چرمش وتارالمش گەودەلر دنیادەغی کبی الله تعالی‌نڭ قدرتی برله جییلوب هر میت کەجان کروب مَحشر یَیرینه هر قایوسی جیولاچقدر.
آندین صوڭ عمل دفترلری ویرلوب عمل‌لری میزان ایله اولچانوب الله تعالی حساب آلاچقدر. جنت‌که کرورلك بنده قلچدن اوتکون قلدین نچکه صراط کوپرندین اوتوب جنتکه کراچکدر وآنده الله تعالی‌نی کوراچکدر. ایمانسز بندەلر صراط کوپرندین اوته آلمای جهنم‌گه کرەچکلردر وآنده منگو عذابده اولاچقلردر. گناهلی مؤمن بندەلر الله تعالی عفو ایتمسه گناهلری حسابنچه عذاب کوروب صوڭره منگو اوجماحلی اولاچقلردر.

جنت وجهنم قای وقت حاضرلەنەچك؟	اوشبو وقت یارادلمشلردر هیچ فانی اولماسلر آنده بولغان خلق‌ده فانی بولماس.

سؤال	جواب

فصل

سؤال	جواب
تقدیرگه ایمان رەوشی نیچوك؟	دنیاده هر نه بولسه کیرك یخشی کیرك یمان همەسی الله تعالینڭ تقدیری و تلەوی ایلەدر. الله تعالی تقدیرندن هیچ نرسه طش اولماس.
بندەنڭ فعلینی **الله** تعالی نیچوك بار قیلا؟	بنده اوز نیتی ایله اول اشنی تلەگاچ و قیلماقچی بولغاچ **الله** تعالی اوزینڭ عادتنچه اول فعلنی بار ایتار.
یخشی اش اولسه نی اشلای؟	اول اشدن راضی بولا هم ایزگو جزا وثواب بیره.
یمان اش اولسه نی اشلای؟	اول اشکه راضی اولمای.
راضی اولماغاچ نی ایچون بار قیلا؟	بنده اوزی تلەگانگه کوره بار قیلا واشلەگانی ایچون عذاب قیلا و یمان جزاء بیره.

فصل

سؤال	جواب
ایمان اویراتکان حدیث نیچوك؟	رسول الله صلی الله علیه وسلم حضرتلرندین حضرت جبرائیل علیه السلام بر کشی صورتنه کروب صحابەلرگه اوگراتور ایچون ایمان

سؤال	جواب
	نه؟ دیب صورادی رسول الله صلی الله علیه وسلم: ایمان الله تعالی‌گه، وآنکٔ فرشته‌لرینه، وآنکٔ کتابلرینه وآنکٔ پیغمبرلرینه و آخرت کونینه، دخی تقدیرنکٔ ایذگوسینه ویمانینه ایمان کتورمکدر دیوب جواب بیردی.
بو حدیثده ئه‌یتلگان آلتی تورلی نرسه‌نی نیچك دیلر؟	مؤمنٌ به دیرلر.
اول نرسه‌لرگه اشانمق نیچوك بولور؟	یوقاریده بیان ایدلگانچه أشانمق فرض بولور.
دخی حضرت جبرائیل نی صورادی؟	اسلام نرسه؟ دیو صورادی.
رسول الله صلی الله علیه وسلم جواب بیردیمی؟	بیش نرسه‌نی بیان ایتوب جواب بیردی.
اوّلگیسی نرسه؟	گواهلق ویرمکدرکه حقلق اوزره عبادت ایدلمش نرسه یوق مگر الله تعالی و محمد علیه السلام الله تعالی‌نکٔ بنده‌سی وپیغمبری دیو.
۲ نچیسی نی؟	بیش وقت نماز اوتامکدر.
۳ نچیسی نی؟	مالی بولغان کشی زکاة ویرمکدر.
٤ نچیسی نی؟	رمضان آینده روزه توتمقدر.

سؤال	جواب
۵نچیسی نی؟	کوچی یتکان کشی گه حج گه بارمقدر.
بو کتابده ئسه یتلگان مسئله لر نیندای کشیلر اعتقادی؟	اهل السنة والجماعة اعتقادی.
اهل السنة والجماعة اعتقادینی کم بیان ایتکان؟	رسول الله صلی الله علیه وسلم صحابه لرگه اویراتوب صحابه لر رسول الله دن ایشتکانلرنچه قالغان امتلرگه بیان ایتدیلر.
رسول الله دن صونگ شریعتنی کم اویره تکان؟	صحابه لر کامل توغریلق ایله اوزلرینینگ شاگردلرینه، آنلر دخی باشقه خلق غه اویراتدیلر شونگ ایچون صحابه لرنی دوست توتمق تیوشدر هر قایولری حق یولغه کوندرگوچیدر.

فصل

سؤال	جواب
رسول الله صلی الله علیه وسلم قای وقت وفات بولدی؟	هجرتدن اون یل اوتکاچ ۶۳ یاشنده وفات بولدی صلی الله علیه وسلم.
آندین صونگ کم خلیفه بولدی؟	صحابه لرنینگ آرتوغراقی بولغان ابوبکر الصدیق رضی الله عنه خلیفه وحقلق اوزره امام بولدی.
نیچه یل توردی؟	ایکی یلده اوچ آی قدرلی سلامت طروب وفات بولدی.

سؤال	جواب
آندين صوڭ كم خليفه بولدی؟	آندين قالا صحابه‌لرنڭ آرتوغراقی بولغان عمر خطاب اوغلی رضی الله عنه خليفه وحقلق اوزره امام بولدی.
نيچه يل توردی؟	اون يارم يل قدر كامل توغريلق ايله خليفه‌لك قيلوب هجرتدن ٢٣ نچی سنه‌ده شهيد بولدی.
آندين صوڭ كم خليفه بولدی؟	رسول الله‌نڭ ايكی قات كياوی وصحابه‌لرنڭ حليمراگی اولان عثمان عفان اوغلی رضی الله عنه خليفه وحقلق اوزره امام بولدی.
نيچه يل توردی؟	اون ايكی يل قدر توروب كامل يومشاقلق ايله خليفه‌لك ايدوب ٣٥ نچی سنه‌ده شهيد بولدی.
آندين صوڭ كم خليفه بولدی؟	رسول الله‌نڭ كياوی علی ابی طالب اوغلی رضی الله عنه خليفه وحقلق اوزره امام بولدی.
قايو سنه‌ده وفات بولدی؟	هجرتدين ٤٠ نچی سنه‌ده شهيد بولدی.
بو دورت امام‌لرغه نه ديورلر؟	«چهاريار» ديورلر پيغمبر صلی الله عليه وسلم نڭ خاص دوستلری ويقين صحابه‌لريدر بونلرنی وباشقه صحابه‌لرنی دوست توتماق وتعظيم ايتمك هر كمگه تيگيشلی ولازمدر. الله تعالی هر كمنی خيرگه ايرشدرسون آمين والحمد لله رب العالمين.